

ÚJ KOLLÉGA A FILOZÓFIA TANSZÉKEN

Interjú Bécsi Zsófiával

Bécsi Zsófia 2020. február elseje óta félállásban egyetemi tanársegédként a Filozófia Tanszéken oktat. Mindemellett gyeseen lévő középiskolai tanár. Doktori disszertációját 2018-ban védte meg *John Dewey nevelésfilozófiája* címmel. A bölcsészkar kötelékébe belépő kollégaként ezzel az interjúval szeretnénk bemutatni őt.

Mióta tanítasz a bölcsészkaron?

2020. február 1-jén kezdtem félállásban a Filozófia Tanszéken oktatni, azon belül is főleg az etikatanár szakon vannak óráim. A tanárképzés mindig is szívügyem volt, középiskolai álmodom vált ezzel valóra. Számomra a hitelesség nagyon lényeges, a fokozatokat végigjárva szerettem volna haladni a pályámon, és fontosnak tartottam, hogy előbb a közoktatásban szerezzek tapasztalatot. 2010 óta tanítok Pécsen a gyakorlóiskolákban, a Babitsban és a Deákban. Én viszem a filozófia- és az etikaórákat, amit most másodsorra szakítok meg a GYES miatt (három gyermek édesanyja vagyok). A gyakorlóiskolákra az értelmiségképzés előszobájaként tekintek. Ahhoz, hogy valakiben kialakuljon a kritikai gondolkodás és az abban való jártasság, gyakorolnia kell szabadon és önállóan gondolkodni. Számomra a filozófia és az etika is mindennek tökéletes te-repe. Az egyetemet itt végeztem, 2001-ben kezdtem, majd 2006-ban hívtak Székesfehérvárra a saját gimnáziumomba és az általános iskolai tagintézménybe tanítani. Akkoriban sokat ingáztam Pécs és Székesfehérvár között. Végül itt maradtam.

Mondhatjuk, hogy két munkakört töltesz be: családanya, feleség és oktató vagy egyszerre. Hogyan tudod összeegyeztetni a munkát és a családot?

Nagyon sok segítséget kapok a családomtól. A nagyszülőktől – mindkét oldalon – óriási támogatást kapunk, valamint a férjemmel is sok mindenben próbáljuk egymást erősíteni. Idealista ember vagyok, megpróbálom úgy csinálni, hogy ne kelljen választani hivatás és család között. Bízom benne, hogy a kettő ki tudja egészíteni egymást egy kerek egészé.

A neveltetésem is sok mindent adott. Nagyon keményen dolgozó családból származom, a szüleim mindketten elsőgenerációs diplomások. 1983-ban születtem, a család első gyermekeként. Hárman vagyunk testvérek, és talán pont ezért vágytam rá én is, hogy három gyermek legyen. A szüleim a nevelésben határozottak és következetesek voltak. A tőlük kapott minták miatt is veszem komolyan a feladataimat, szeretem, hogy ha annak, amit csinálok, értéke van. Szeretem, ha a munkámnak van gyakorlati haszna.

Hogyan kerültél a pécsi egyetemre?

Ide jelentkeztem angol-filozófia szakra, aztán az angolt az utolsó körben leadtam. Visszont graduális hallgatóként lehetőségem volt a Filozófia Doktori Iskola óráira bejárni. Akkor döntöttem el, hogy ez lesz az én utam. Ennek ellenére nem bántam meg azt sem, hogy az angol tanszékre is jártam. Nagyon kedveltem az irodalomórákat, sokat tanultam nyelvészet-

ről, kultúráról, történelemről is. Hálás vagyok mindezért, mert többé váltam általuk. Úgy kezdtem el 18 évesen az angol szakot, hogy az segítség lesz majd a filozófiához: magát a nyelvtudásomat is megalapozza; olyan gyakorlatot szerzek, amely képessé tesz angolul olvasni, szakmai tanulmányt írni.

Vajon ezért írtad John Dewey nevelésfilozófiájából a disszertációd?

A tanítás szívügyem, a neveléssel kapcsolatos összes kérdéskör nagyon foglalkoztat. Minden érdekel, ami az etikában a neveléssel foglalkozik, gondolok itt nemcsak az intézményes formára, hanem magára az emberi viszonyokban megmutatkozó jelenségre. Ez a meghatározó vezérfonal a számomra. Az igazat megvallva, ennek az gondolatnak a csírája már megvolt bennem azelőtt is, hogy egyetemre jöttem volna. Középiskolában humán tagozatra jártam, elég egyértelmű volt, hogy bölcsészettudományi irányt fogok választani. Gondolkodásomat – amellet, hogy a hétköznapi életben szeretek pörögni –, nem elvontnak, hanem jó értelemben inkább „elvarázsoltnak” nevezném.

Még gyermekként baráti kapcsolatokon keresztül ismertem meg Erős Ferenc (1946-2020) professzort. Középiskolásként rengeteget beszélgettem vele. Neki mertem először arról beszélni, hogy filozófia szakra mennék. Nem adott tanácsot, hogy hová menjek tanulni, hanem elmondta, mik a pozitívumai Pécsnek, és mik Budapestnek. Viszont azt megjegyezte, hogy szerinte ez a szakválasztás abszolút hozzám illik, és meg fogom benne találni a számításomat. Végül a város miatt döntöttem Pécs mellett, és nem bántam meg. Erős professzor aztán a doktori disszertációm egyik opponense is volt. A John Dewey-féle nevelésfilozófia ugyanis erősen határterület, nem lehet olyan könnyen elméleteket, fogalmakat találni rá, amire aztán mindent fel lehet építeni. A disszertációmnak nagyon sok szociálpszichológiai vonatkozása is volt, ezért is opponálhatta azt. Fájó volt számomra, hogy életem első kari összejövetelén éppen őrá emlékeztünk néma felállással. Beléptem mint oktató a BTK-ra, és a háttérben Erős volt a néma csend.

Milyen tudományos céljaid vannak?

Nagyon jól érzem magam, amikor filozófiával, etikával foglalkozhatok, amikor ilyen témájú könyveket olvashatok, és amikor az életben egy hétköznapi problémára beugrik egy elmélet. Milyen jó lenne, ha az embereknek lenne egy alapvető filozófiai képzettségük, és már gyerekkoruktól fogva találkoznanak a filozófia kérdésfelvetéseivel és módszereivel! Úgy gondolom, sok ember egy probléma kapcsán azt se tudja, min kellene egyáltalán elgondolkodnia. Az is jó lenne, ha a jövő generációja is pozitívumnak tartaná azt, hogy járhat egyetemre. Élvezem, ha jókedvű hallgatókkal találkozom az egyetemen. Hiszen az egyetemi élet nemcsak a bulik miatt jó, hanem hogy végre azt tanulom, amit szeretnék, ami valóban érdekel. Számomra az egyetemi évek a kiteljesedés időszaka volt.

Oktatóként hogyan alakul a kapcsolatod a hallgatókkal?

Mivel magam is ide jártam, a tanszéken minden oktatót, kollégát ismertem. A hallgatók közül pedig sokan a középiskolában voltak a tanítványaim. Óriási előny, hogy mindig ül a padban legalább egyvalaki, akit már korábban tanítottam, érettségiztettem. Jó élmény.

A hallgatókkal való kapcsolatomban megítéléséhez viszont lehet, hogy őket is meg kellene megkérdezni. Egyelőre pozitív visszajelzéseket kapok tőlük. Kedvesek, jófejek, úgy érzem, sikerült egymásra hangolódunk. Úgy érzem, megértették, mit, s miért kérek. Az online oktatásból is csak biztató tapasztalataim vannak. Zömében tanításmódszertan órákat tartok, illetve politika és társadalomfilozófia kurzusaim vannak.

Vannak-e példaképeid, akik inspirálnak a tudományos pályán?

Most ilyen posztereknek kellene eszembe jutni, hogy kit raknék ki a falra? Mondjuk, Kant képe nincs kint, de van egy Szókratész szoborcám.

Viccet félretéve, a szó klasszikus értelmében egy mentorom van: Bertók Rózsa, aki a tanszéken tanít még most is. Ő volt a szakdolgozatom és a disszertációm konzulense is. Maximális

Bertók Rózsa

segítséget nyújtott mindenben, és inspirál a mai napig. Attól kezdve, hogy a legegyszerűbb szemináriumi dolgozataimban több volt az általa használt kék javítás, mint a fekete gépelés, jóformán az egészet szétírta az észrevételeivel. Mindezért a mai napig nagyon hálás vagyok neki. Valóban segített: megtanított írni, vagy legalábbis most már tudom, hogy miért nem tudok jól írni. Lehetősé-

get biztosít konferenciákra eljutni, publikálni. Nekem ő az a klasszikus egyetemi tanár, akiről az ember álmodik, aki nem engedi el a hallgatói kezét. Ő volt az, aki a tanszéken szívügyének tartotta a tanárképzést. Annak idején filozófia szakon sima bölcsészdiplomát kapott mindenki, de Bertók tanárnő külön tantárgyként oktatta a módszertant. Pedagógia órákat a másik szakunk miatt így is, úgy hallgattunk, de a módszertani kurzus miatt kaptunk még egy további betétlapot a diplomába. Tanítási gyakorlatot is intézett nekünk, mert számára mindig a hallgató az első.

Milyen módon építetted a tudományos karriered?

Igyekszem az összes elvárásnak megfelelni, hogy meglegyen a kellő számú cikk, illetve konferencia. Annak nagyon örülök, hogy az eddigi konferenciákon nagyon jó beszélgetésekben tudtam részt venni – Szabadkán, Újvidéken, Komáromban, Beregszászon, Dubrovnikban és egyszer Párizsban. A tudományos karrier bizonyára a rengeteg kapcsolattól is függ. Próbálok a lehető legjobb órákat tartani. A tudományos karrierem azonban akkor tudna kiteljesedni, ha nem arról szólna egy-egy tudományos munka, hogy bizonygatni kell az adott tudományterület létjogosultságát. Akkor lennék elégedett a saját munkámmal, ha egy kicsit én is előre tudnám mozdítani a filozófia és az etika megítélését.

Szükség van arra, hogy filozófiai kérdéseket vessünk fel és etikai problémákról beszéljünk.

A hétköznapi beszéd témája pedig a mindennapi kérdéseken túl ne csak a pletyka és a felszínesség legyen.

Mivel töltöd az időd legszívesebben, amikor dolgozol?

Az oktatással. Ez egyértelmű. Nem szeretek írni. Rengeteg gondolatom van, és nagyon nehezen veszem rá magam arra, hogy ezeket leírjam. Sokkal szívesebben tartok előadást. Én azt szeretem, ha tudok beszélgetéseket, közös gondolkodást teremteni, és ennek a legjobb terepe a tanóra. Nagyon sokat voltam középiskolai közegben, és látom, hogy mikor lesz egy diák továbbtanulása sikeres. Rendkívül furcsa dolog, hogy nagyon okos diákokat lebeszélnek arról, hogy bölcsésznek, és különösen bölcsésztanárnak menjenek. Holott én úgy gondolom, pont a legokosabbaknak kell ezt a szakmát választani, mert a bölcsészvilág – főként pedig a filozófia – a gondolkodásról szól. Gondolkodásra sarkallni diákokat, ezt nem lehet a „maradékra” bízni. Nem lehet, hogy olyan emberek végezzék, akik csak azért választják ezt a pályát, mert más nem jött össze, vagy olyanok, akik nem rendelkeznek kellő motivációval, hogy mindig jobbak legyenek. Addig, amíg nem vesszük komolyan azt, hogy kik foglalkoznak a gyerekekkel, addig ne is várjuk, hogy egy jobb és szebb világban éljünk. Az egyetemről új tanárgenerációnak kell kikerülniük, és meg kell erősíteni a régiek közül azokat, akiknek a tanítás valóban a szívügyük, akik a hétköznapi életben is gondolkodó emberek. Őket kellene érvényesíteni hagyni ezen a pályán, és nem lebeszélni erről a fiatalokat. Merre fog továbbmenni ez a világ? Mindig azon gondolkodom, hogy milyen világot hagyunk itt a gyerekeknek...

Az interjút készítette: Szélpál Livia